

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

Յիւլիս, 7 մարտի

ԿԱՐԵՒՈՐ ԵՒ ԱՆՎՐԱԺԵՑ ԳՈՐԾ

— 00 —

Ինչպէս յայտնի է արդէն մեր ընթերցողներին, կիրակի, մարտի 2-ին, կովի, Հայոց Բար, Ընկերութեան զանազան կայանայնաւորներու ընկերութեան հերթական նիստը, որին մասնակից են և Հայաստանի Վերաշինութեան Թանձամտորդի կրկու ներկայացուցիչները Այդ նիստում բացի միւս խնդիրներէն քննութեան է դրուել և այդ երկու մարմիններին միացման հարցը, որը և ընդունուել է ձայնից ճշտող մեծամասնութեամբ ընդգրկել երեքի, և այսպիսով փոխարէն յիշեալ երկու ընկերութիւններէ, որոնք այժմ լուծուած են՝ ծնունդ է առել մի նոր կազմակերպութիւն՝ «Հայաստանի Վերաշինութեան Ընկերութիւն» անունով:

Մեր սխոր իրականութեան մէջ, ուր նոյնիսկ ամենակարեւոր և հերթական ու հրատապ կարիքները թնթկանցելու և կործանուած վերաշինելու գործին տրուած անհասկացելի և այն էլ պատահական բարեգործական ընդթիւ, և ուր փաստորէն հարկաւոր է լայն հիմունքներ վրայ դրուած ազգային և ընդհանուր մասնակցութեամբ հարուստ կանոնաւոր սխիսմանիկ գործունէութիւն՝ այդ երկու ծայր աստիճանի ուրախալի և ուղեւորելի է և արժանի է ամենախիստ խրախուսանքի:

Հայաստանի, մեր աւերուած ու բռնազատուած հայրենիքի կարիքներն այնքան շատ են և սուր, որ միայն մեր ազգային անտարբերութիւնը դէպի մեր գործերն ու մեր վիճակը կարող էր հաշուուել այս դռն իրողութեան հետ և մատը մատին չըլլալով մեր երկիրը վերաշինելու և մեր ոյժերը վերստին կազդուելու գործի համար:

Մինք չենք ժխտում ի հարկէ այն իրողութիւնը, որ շատ անգամ մասնաւոր ու անհատական օգնութիւնն ու ձեռնարկները վերաշինելու կարող է մեծ օգուտ բերել մեր առաջադիւղ ժողովրդին ու հայրենիքին, եթէ այդ օգնութիւնը դրուած է հաստատուն նիւթերի վրայ և ունի որոշ ու պարզ ծրագիր ու նպատակ: Բայց այնուամենայնիւ մեր գերագուծ կնք, որ այդ մեծ և քաղաքական ու հասարակական խոշոր նշանակութիւն ունեցող գործը հենց սկզբից դուրս հասարակական կանոնաւոր նիւթերի վրայ և ունենայ մշակուած ծրագիր, իր առաջ զին միանգամայն որոշ նպատակներ և իր արամադրութեան ներքոյ ունենայ թէ խոշոր դուրսարձակ և թէ պարտատուած ու կազմակերպուած անձնուէր կիսկալի ոյժ:

Հայաստան երկրի ներկայ կարիքներն այնքան անյետաձգելի են և այնքան անվիճելի, որ մենք կարիք չենք զգում այստեղ մի առ մի թուել, թէ ինչ են նրանք և ինչ պիտի անել նրանց ծանր լծից ազատելու համար, որպէսզի հայ ժողովուրդը կարողանայ իր վիճակը բարելաւելով ազատ շունչ քաշել և կրկին մտանայ նորմալ պայմաններ կազմութեան:

Քաղաքում և Հայաստանի պետական մեխանիզմը, քայքայուած և հայ ժողովրդի ամբողջ անտեսութիւնը, նրա պահանջներն ու կարիքներն այժմ այնպիսի սոսկալի չափերի են հասել, որ օգնութիւնը պիտի լինի մասսայական և կանոնաւորուած, որովհետեւ ամենուրեք կարեւոր է ոչ միայն նին բարեբեր թողած կործանարար ժառանգութիւնից ազատուել, այլ և շինել ու վերաշինել աւերուածը, նոր շունչ և նոր հոգի փչել յոգնած ու զրեթել անկենդան մարմնի մէջ:

Մենք ի հարկէ չենք կարծում, որ այսպիսի մի հակադասական գործ կարող կը լինի մենակ և իր ոյժերով միայն կատարել նոր ծին և Հայաստանի Վերաշինութեան Ընկերութիւնը: Չափազանց զգուշոր են հանգամանքները, որպէսզի մենք կարող լինէինք այս ծանր գործը թողնել մի հաստատութեան ուսերի վրայ: Բայց մենք հաւատում ենք, որ այնուամենայնիւ որոշ գործ նա կարող է կատարել և որ այդ գործը չի լինի չնչին և աննշան:

Մենք հաւատում ենք, որ այդ ընկերութեան անդամներին շարքերի մէջ կը մտնեն և այն բոլոր պատրաստուած և փորձուած հայ մտաւորականներն ու ազգասէր և հայրենասէր աշխատատիրները, որոնք համար այժմ հասել է ժամը ցոյց տալու թէ իրենց ներքին ոյժերը և թէ գէպի Հայաստան երկիրն ու հայ ժողովուրդն ունեցած սէրն ու հոգեկան խորին համակրութիւնը:

Ներկայ պայմաններում մեզ համար չկայ ուրիշ ճանապարհ մեր բոլոր քաղաքական և այլ պահանջները բարոյապէս արգարացնելու, քան այն, որը բոլորով է մեր ինքնագործունէութեան փրկարար սկզբունքի գործադրումից:

Թող լաւ իմանան այդ բանը նրանք, որոնք անհամբեր սպասում են «Ազատ Հայաստանը» իսկապէս ազատ և կենսունակ ստանալու:

Ողջունում ենք կարեւոր և բարի գործի ձեռնարկութիւնը, ցանկանալով նրան ամենայն յաջողութիւն և լիակատար յաղթանակ ծանր և արհարարից խոչընդոտներ վրայ:

են Տաճկաստանի անձեռնմխելիութիւնը և չէզբուութիւնը:

5. «Dette publique»-ը կը վճարէ Անտանտիկ հպատակ մասնաւոր անձերի վնասները, որոնք կատարուած են Տաճկաստանի ձեռքով, իսկ պատերազմական ժամերը չէ վճարել:

6. Տաճկաստանը համաձայն է զիջել Անգլիային Բաղդադի երաժշտութիւնը, որը կազմակերպուած էր Վերաշինութեան այն զո մարմինը, որպիսին Գեր-

մանիան կը վճարէ Անգլիային, բայց Բաղդադի երկաթուղու կոնցեսիան կը մնայ օսմանեան ընկերութեանը: Անգլիան, Չըրանսիան և Անգլիան փոխառութիւն կը տան Տաճկաստանին 150 միլիոն իրա՝ կանգնելու անտառները, ջրային ոյժերը և այն շահագործելու պայմանով: «Ակամայից հարց ես տարիս», նկատու է «Le Spet. d'Or.»-ը թէ արդեօք երազ չէ այս, երբ կարգուած են «Անգլիայի» այս պայմանները: — Վերջինս

կարծում է թէ ինքը ոչ մի տեղեկութիւն չունի և չի հասկանում թէ ինչ է կատարուած շուրջը: Միթէ «Անգլիայ» չէ ծանօթացել պ. Պիշոնի յայտարարութեան հետ կամ այն բանի, ինչ գրուած է անվրահան մատուլի մէջ:

ԳԵՐԱՆԱԿԱՆ ԶՈՐՔԸ

Գերմանացիք պէտք է իրենց զօրքը կրճատեն մինչև 250,000. այդ թուից բարձր զօրքը և ճորտագործութեան պէտք է մեայ Գաշակիցները հակողութեան ներքոյ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՎՆԱՍԵՐԸ

Պարզուած է, որ Լեհաստանի պատերազմից առաջացած վնասը հասնում է մինչև 25 միլիարդի:

ԲԱԳՈՒՆ ԻՆՉ

Համաձայն անգլիական հրամանատարութեան պահանջման կապից ծովի նաւատորմը զինաթափ արուեստ: Վերջինս փորձ արեց զեն. Տոմսոնի ուղիմաստակց հրաժարուել և ծով դուրս գնաց, բայց յետոյ, անգլիական իշխանութեան երկրորդ պահանջի ժամանակ, վերադարձաւ: Բազուի նաւահանգիստը: Անցքերի մասին տակաւին պաշտօնական և ստորդ տեղեկութիւններ չկան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆՈՒՄ

Հայաստանում հարց է յարուցուել Հայաստանի Խորհրդարանում 12 ամսվա շարքի ներքին յարցուցիչներ ճնդունելու համար և ունենալ ընտրուած պարլամենտ: Այս մասին ֆրակցիաների միջև համաձայնութիւն գեւ և չի կայացել:

ՃԱՆԱՊԱՐԶՆԵՐԸ ՓԱԿՈՒԱՍԾ

Վերջին օրերս կարսից երկուսում հայցանատիկ չի ստացուած, որովհետեւ ձիւնը փակել է ճանապարհները: Հաղորդակցութիւնն ընդհատուել է նաև կարսի ու Սարիղամիշի միջև, դարձեալ ձիւնի պատճառով:

ՎՐԱՑ ԶՈՐՔԻ ԱՌԱՋԻՆԱՐԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Ժողովրդական գւարդիային զլխաւոր շտաբին ձեռնադրուելու հետագործ են, որ վրաց զօրքերը Ամիսուրը գրաւելուց յետոյ առաջ անցան 5 վերստ մինչև Անկար գիւղը: հակառակորդից գերի է վերցրուել 18 զինուած մարդ: Սպանուած է մի գւարդիական: Զօրքի և գւարդիականների տրամադրութիւնը բարձր է: Վաղը վրաց բանակը առաջխաղալու է գեպի Ախալցխա:

ՊԱՐՍԱԿԱՆ ԴԵԼԵԳԱՑԻԱՆ ՊԱՐԻՋՈՒՄ

Պարսկական գեղեցիկան, 10 անդամից կազմուած, փետր. 16ին հասաւ Պարսիկ խողազարար կոնֆերենցիայում ներկայ գրանուելու համար:

ՍՊԱՐՏԱԿԵԱՆ ԳՈՐԾԱԳՈՒՂԱՑԻՆ ՎՐԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԶԵՐԲԱԿԱՆՈՒՄ

Գրեզդեների գործադուլային շարժողութիւնը անաջողութեան հանդիպեց: Գրեզդեների շրջակայքի սպարտակեան գործադուլային վարչութիւնը ձերբակալուած է:

լային վարչութիւնը ձերբակալուած է:

ԳԵՐԱՆԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐՈՇԱԿԸ

Վեյմարից հեռագիրը հաղորդում է, թէ որոշուած է հաստատել գերմանական ազգային դրօշակը, որը կունենայ սև, կարմիր և դեղին գոյներ:

ՋԵՄԱԼ-ՓԱՇԱՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Այն յանձնաժողովը, որն ընտրուած էր աստիճանի Ասորեստանում և Լիբանանում կատարուած գաղանթութիւնները յայտնագործելու համար, յայտարարեց աստիճանի ժողովին նախկին նախարար Ջեմալ փաշայի սպանութեան դէմ մեղադրանք:

ՎՐԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԿԻ ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Մարտի 5-ին աստուտուանից մեր զօրքերը դիմեցին ընդհանուր առաջխաղացման Ախալցխայի ճակատում: Հակառակորդը լիս է մղուած դիրբերից և նահանջուած է: Մարտի 6-ին աստուտուանի մեր առաջխաղացումը վերսկսուել է:

Բ Ա Գ Ո Ւ

ՆԱԽԱՏՈՐՄԱՆ ԴԵՊՔԵՐԸ

Մարտի 1-ին, զիջելով, զուրս գնացած «Կարս», «Արդանան» և «Էլեյտանան» Շամիլը՝ զինուորական նաւերը կանդ ստան Նարդին կղզու նաւահանգստում: Աստուտուայ ժամի 8-ին նաւահանգստից հեռացաւ նաև «Գիւնի Տապէ» շոգենաւոր սուսնից սպաների կազմի:

ԱՐՄԱՆԻԱՆ ԳՐԱՅԻՆ ԵՆՈՐԵՆԻՆ

Միւսում Պաշայի «Արդանան» շոգենաւոր մի բանի նաւատիրներ, համաձայնութիւն կայացնելով «Աստրաբաթի» կազմի հետ, որոնք համաձայնութիւն տուին միանալու գնացողների հետ, զուրս արանս երկաթէ նաւահանգստային գանձարանը՝ վերցնելով այն նաւահանգստի գրասենեակից: Այդ ժամանակ «Աստրաբաթի» վրայ ստացուեց գնեալը Տոմսոնի պահանջը՝ մինչև ցերեկուայ 1 և կէս ժամը կամ թողնել նաւահանգստը կամ անձնատուր լինել և տեղափոխուել 18 և 18 նաւահանգստը մինչև ցերեկուայ 4 ժամը:

Չնայելով այն հանգամանքին, որ «Աստրաբաթի» հրամանատարը յայտարարեց թէ նա պարտաւոր է հպատակուել անգլիական իշխանութեանը, «Աստրաբաթի» ժամի 13-ին հեռացաւ նաւահանգստից, բայց ամբողջ սպաների կազմը այն իշխան, ուր և նրանք ձերբակալուեցան անգլիական իշխանութեան կողմից և տարուեցան շտաբ, որտեղից և շուտով արձակուեցան:

«Աստրաբաթի» հեռանալուց առաջ շոգենաւոր բարիստը տալ էր դէպի հեռացող նաւերը ռազմավարները «Բելայիս» նաւը:

«Աստրաբաթի» հեռանալուց յետոյ զինուորական նաւահանգիստը շրջապատուեց անգլիական զօրքերով և նաւահանգստում գանտուղները բոլորը ձերբակալուեցան:

«Աստրաբաթի» հեռանալուց յետոյ, «Վասիլէա» նաւի մնացած նաւատիրները ուղարկեցին գնացած նաւերին զեն. Տոմսոնի գրաւոր պահանջը՝ անմիջապէս վերադառնալու կամ, հակառակ դէպքում, բոլոր հեռացող նաւերը կենթարկուեն ոչնչացման:

Մտաւորապէս ժամի 4-ին սկսեցին Բազու վերադառնալ հեռացող նաւերը և օտոտելին 12 և 13 նաւահանգիստներին: Այնտեղ տեղափոխուեցան նաև մնացած զինուորական նաւերը: Այդ նաւահանգիստները շրջապատուած են բրիտանական ուստից պահակներով: Նաւատիրներին այն լիջնել չէ թոյլատրուած:

Չինուորական նաւատորմի ղեկավարները, մինչև լրագրի լոյս տեսնելը, դեռ զինաթափ արուած չէին:

Նաւերի վերադառնալու և զինուորական նաւատորմի ձերբակալման ժամանակ քաղաքում տարածուեցին զանազան լուրեր: Իբր թէ նաւատիրները ինքնասպանութիւն են գործել իրենց ծովը ձգելով: Մեր լրագրի աշխատակիցը պարզեց, որ այդ լուրերը ոչ մի հիմք չունեն:

«Արդանանի» մարտի 1-ի զիջելով հեռանալու ժամանակ միայն սպաների մէկ մասը չկանալով նաւերը կամանդանտները գործողութեանը մասնակից լինել, իրենց ծովը ձգելով: Այդ սպաները բոլորն էլ աշուղութեամբ այն հասան:

Ինչպէս մեզ հաղորդում են, նաւատորմի վրայ տեղի ունեցած դէպքերի պատճառով ընտրուական մասնակցի մէջ մտքերի խիստ պրոտրուում է տրուած:

ՀԱՅԱԿԱՆ ՅՐԱԿՑՈՒՄ ԴԵԿԼԱՐԱՑԻԱՆ ԱՐԲԵՋԱՆԻ ՊԱՐԼԱՄԵՆՏՈՒ

Ազգային պարլամենտի փետր. 25-ի նիստում Ա. Մալխասեանը հայկական ֆրակցիայի տնօրէն յայտարարեց հետեւի դիւրացիան:

Մենք Բազուի և Գանձակի հայոց ազգային խորհուրդների ներկայացուցիչներ, Ազգային բարձրագոյն օրէնսգիր մարմնի մէջ մտնելով, ուղջունում ենք ձեզ, պ. պ. պատգամաւորներ և յանձն. ձեր սղջունում ենք թուրք ժողովրդի ինքնորոշումը (ժափահարութիւն): Մենք պարլամենտ ենք ծանուցողներու անկեղծ ցանկութեամբ քործելու թէ թուրք և թէ հաւասարապէս Ազգային սահմաններում ապրող բոլոր ժողովուրդների օգտին:

Այդ նպատակին հասնելու համար անհրաժեշտ ենք համարում ետանդուն և անշղ կերպով հանրապետութեան կանգնել մէջ մտցնելու ինքնազիտակցութեան և կարգ ու կանոնի իրական հաստատ հիմունքները, Ազգային կանոնադրութեան սահմաններում ապրող բոլոր քաղաքացիների օրէնքի տալով ունեցած անպայման հաւասարութեան հետ:

Այգօրինակ կարգաւորում մենք ընդունում ենք, որպէս զի Ազգային սահմաններում ապրող ազգային բոլոր փոքրամասնութիւնները, թուրք ժողովրդի հետ համահաւասար կերպով ունենան միատեսակ իրաւունքներ ազգային կուլտուրական ինքնորոշման ժամանակ:

Մենք մեր ամբողջ ոյժով կը կուռնեց ման տեսակ իմպերիալիստական և յափշտակողական ձգտումները, ինչի զա հանրապետութեան ներքին և արտաքին քաղաքական քաղաքացիական կարգաւորումները, որպէսզի իրականացնուին միատեսակ իրաւունքները և մենք կը ձգտենք հայոց պարլամենտը (Վափահարութիւններ):

Մենք խորը կերպով համոզուած ենք, որ թէ Անգլիոյ կողմէ սահմաններու մէջ ինչպէս որ հայոց ազգային ինքնազիտակցութեան և ոչ իսկական խաղաղութիւն առանց սերտ և անկեղծ ամբողջական և խաղաղ համաբնակութեան: Իսկ տանց հանգստութեան և առանց հաստատուն խաղաղութեան նարաւոր չէ երկրի կուլտուրական առաջադիմութեան և ազգաբնաչութեան բարեբ, որին և պէտք է ձգտեն ամեն մի պետութիւն: Ազգա մարմն մենք մեր ամբողջ ոյժով պէտք է ձգտենք զէպի Անգլիոյ կողմէ բոլոր ազգերի համաբնակութեան, իրաւունքի և ճշմարտութեան սկզբունքները վրայ հիմնուած: Որովհետեւ մինչև որ Անգլիոյ կողմէ ժողովուրդների վերջին մասը չհաստատ իր օրինական իրաւունքների բարարութիւնը և դահանջները և իր ազգային զգացմունքների հատուցութեան, չի կարող ոչ հանգստութեան տրել և ոչ հաստատուն խաղաղութեան: Անգլիոյ կողմէ կը դառնայ միջազգային վիճարանութեան, թշնամութեան և ճնդհարման մի վայր:

Այդ պատճառով մենք ամբողջ ոյժով կը կուռնեց բոլոր սահմանի ժողովուրդների այն ձգտման դէմ, որոնք ստեղծում են իրենց համար քաղաքական և հրամայող զիջել իրան միւս հանրապետութիւնների և բոլոր այն փորձերի դէմ, որոնք ուղջունում կը ինչինոր կազմուող հանրապետութեան սահմանները մէջ ապրող հարեան ժողովուրդների և ազգային փոքրամասնութեան իրաւունքների դէմ:

Արդեւս արտաքին քաղաքականութեան հակառակորդների ժամանակ մենք կը կանոնեց վիճակի հարցերի խաղաղ լուծման կողմը, որպիսին կունենայ Ազգային կառավարութիւնը հարեան հանրապետութիւնների հետ:

Վիճակ այդ հարցերի թուած մենք համարում ենք և Հարաբարդի արմատական խնդիրը: Մ. Է. Ռուսոյ-Չալեկ (անկից). Այդ վիճակ ինչպիսի չէ, նա արդէն վճռուած է:

... որի մասին միտմամտակ պահանջ են դնում թէ Հայաստանը և թէ Ազգային կառավարութիւնը և որը, ինչպէս և ամեն մի վիճակի հարց, մեր բարի ցանկութեամբ, ինչպէս մենք համոզուած ենք, կարելի է վճել խաղաղ միջոցներով:

Ընդհանրապէս մեր ընթացիկ հարցերի ժամանակ, պ. պ. պատգամաւորներ, մենք կը դիմակալուինք այն քաղաքացիներով, որը իր հետ բերեց համաշխարհային զենակրատիայի ազատութիւնը:

Կանգնած լինելով լայն աշխատաւոր մասնակցի շահերի հայեցակէտի վրայ, մենք հարաւոր միջոցներով կը պաշտպանենք այն օրէնսգիր միջոցները, որոնք Ազգային հանրապետութեան ժողովուրդների անտեսական և կուլտուրական աստիճանը կը բարձրացնեն:

Մշակասանքի և ազգային օրէնսդրութեան շրջանում մենք կը ձգտենք աշխատանքի լիակատար ազատման համար, տալով աշխատուողները դիւրացի բոլոր հողային ֆոնդները և հիմնելով իսկական ժողովրդական իրաւահասարակութիւն: Ենթադրելով, որ այս պարլամենտը կազմուած ժամանակաւոր է, մենք կը ձգտենք քարձնելու նրան իսկական ժողովրդական արաւայտաութիւն հանրապետութեան սահմանադիր ժողովը միջոցով, որը անպայման է ժողովրդական կամքը և հետո պահում ամեն տեսակ կողմնակի ճնշումները:

Ան այն սկզբունքները, պ. պ. պատգամաւորներ, որով մենք պէտք է դիմակալուինք:

Իրեր վերջում, անհրաժեշտ ենք համարում աւելացնելու, որ ոչեքուրեւ անկեղծ ցանկութեամբ Ազգային ժողովուրդների օգտի համար, մենք, հայ պատգամաւորներ, մտնում ենք Ազգային կողմնակի ճնշումների դէպի այն պատասխանատիւները, որպիսին ունենալու ենք պետական ինչպիսիք և շինարարական գործերի մէջ, որպիսին զգացմունքներով և մենք կը ժամեցնենք հայոց պարլամենտը (Վափահարութիւններ):

Հ Ե Ռ Ա Գ Ի Ր Ն Ե Ր

(ՎՐԱՑ ԼԵՈՒՆԳՐԱԿ. ԳՈՐԾ.)

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ԱՄԱՌՆԸ

Եկեղեցիների դաճակցություն

Նիժ-ԵՕՐԿԻՑ հարդարում են, որ շուտով Հոգով կը հասնեն երեք եպիսկոպոս, որոնք ներկայանալով Բենեդիկտ պապին առաջարկելու թիւն կանն ստեղծել եկեղեցիների դաշնակցություն և դաւանական կեանքի օրէնսգրքը: ժողովուրդները դաշնակցությունը միմյանց քաղաքական ընդթ է կրում: Գերագույնը մէկը սասց, թէ ծրագրի մէկ կը մտնեն Հոմա-կաթիլիկան, բողոքական և նոյնպէս ուսուսկան ուղղափառ եկեղեցիները:

Հերթին Գովերնորի վարչութեան վերահաստիչ

Նախագահ Վիլսոնը Հերթին Գովերնորին նշանակեց զխառն վերահաստիչ պատերազմից Չեռսուած եւրոպական երկիրների ամբիւրհական կառավարութեան կողմից յատկացրած 100 միլիոնի ֆոնդի վարչութեան զվարար վերահաստիչ պաշտօնը համար: Գովերնորին թոյլ է տուած որոշել թէ որ երկիրներն և ինչ քանակութեամբ պարտաւորում հասցնել:

Հրեական հանրապետութիւն

Վաշինգտոնի թերթերը հարդարում են, թէ նախագահ Վիլսոնը յայտնեց կոնգրեսի ամենակարգ երեքները գերագույն լինելու ինքը համոզուած է, որ դաշնակից ազգութիւնները Ամերիկայի կառավարութեան հետ համարակից չեն կը զին Գաղստանի մէջ հրեական հանրապետութեանը:

Գե. Թոմաս Նորեգոր խորհրդաւար Արլանդին

Միացեալ Նահանգները հրաժարուած զինքնապաշտպանութեան Նորեգորին նախագահ Վիլսոնին կուսկեց զէպիլ Գարիգ որպէս խորհրդարար կոնֆերենցիայի զԷլիտար խորհրդատու:

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԱՄԱՌՆԸ

Գործադուլական շարժում Գերմանիայում

Բերլինի կոմունիստները երկրորդ անգամ զինեց ազգաբնակչութեանը նախազգուշացնելով ցույցեր անելուց և չեղովուծել փողոցներում և հրապարակներում: Գոտա-Նեուպոլսկան ծառայողները մարտի 1-ի ժողովում որոշեցին չմիանալ գործադուլին: Երկաթուղու ծառայողները մեքեցին միասին ընդհանուր գործադուլին, հիմնուելով այն բանի վրայ, որ երկաթուղային գործադուլը ճակատադրական նշանակութիւն կունենայ անմիջ երկաթուղու, հիւանդների և ծերերի վրայ, որովհետեւ կը կրճատուի պարտաւորումն և անուրի ներմուծումը:

Հալլում կրկնուող կողոպուտների պատճառով յայտարարուած է պաշտպանական դրածութեան և հիմնուած է զինուորային-գրաստային դատարան: Ինչպէս արդէն յայտարարուած է:

ՄԻԱՅԵԱԼ ԵՒ ԱՋԱՏ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Հայ ժողովուրդի կենդանի մարմինը արհեստականօրէն բաժանուած է եղել մասերի, որոնք տարիներու ուժով պիտի աշխատեն ի մի ձուլուել: Այն ժամանակ ամբողջ հայ ժողովուրդն իր մայր երկրում կտայրի մի ստանալու, քաղաքական և կուլտուրական կեանքով ծե քանի որ հայութեան հոգեբանական ցոյց մնայ չլուծուած, հայ ժողովուրդի եռանդը պիտի կորչի քաղաքական պայքարի մէջ: Ինչպէս այդ եղել է վերջին քառասունամեակում, և ոչ թէ ուղղուի կուլտուրական գործունէութեան վրայ: Ուստի ներկայ մոմենտում, երբ մի կողմից զբաղուած է թիւրքապաշտպանական հարցը, միւս կողմից Ռուսաստանի կայսրութեան հետեւնուող տուժ է կենդանի կողմից հայկական և ներառյալութեան շահագրգռութեանը, պէտք է ձգտել, որ հայութեան մեծագոյն հասանածները միմյան և հայութեանը բաժանող արհեստական պատը վերա-

բուած էր, կրակի պէտք է կայանար քաղաքային դուռային ճնարարութեանը, սակայն այժմ յայտնի էր, որ ճնարարութեան տեղը հասանել տնտեսը էր, այնպէս որ ճնարարութեանը չկայացան:

Լեյպցիգում աստիճանադրների գործադուլ է, որոնք միացել են բողոքական հակամիութեան շարժողութեան: Այդ պատճառով բանուորների և զինուորների խորհուրդը սպառնում է գործադուլ անող աստիճանադրներին: (Երկուսն է հեծնիզմը, որը զանուց է կառավարական հարցերի ձեռքը, և ներառյալութեանը ներկայացուցչները ցունկով թիւն յայտնեցին միջնորդելու գործադուլները քաղաքացիներու և աշխատանքները վերահսկելու այս շարքի):

Կիւմանայի այցելութիւններ պալատին և սեմաթին

Կիւմանայի օգտուելով խաղաղաբար կոնֆերենցիայի նիստերի ազատ օրով, երեքշաբթի այցելեց աստիճանադրները, իր զէմ մասնաժողովից յետոյ, պատգամ. պալատը, Կիւմանայի պալատի մէջ երեւելու մեծ ցույցեր առաջացրեց նրա հասցէին: Յետոյ Կիւմանայի քննարկում, ուր նոյնպէս ընդունուեց մեծ խանդավառութեամբ:

Մեծ պետութիւնների ներկայացուցիչներ յանձնարարողի մէջ

Մեծ պետութիւնները իրենց ներկայացուցիչները նշանակելու կազմուած յանձնարարողի մէջ: Տիրութեամբ հարցերի յանձնարարողում Ֆրանսիան նշանակեց Տարզին, Ամերիկան—Մեյսոնը, Անգլիան—Կրուկը, Իտալիան—Մարկիսի, Սալոնիկը—Տոմասիան յանձնարարողում Անգլիան նշանակեց Ջորջ Տոնոլը, Իտալիան—Կրիստիան և Կրիստիան, Ֆրանսիան—Կլեմենտալին:

Գերմանիայի զինադարձի ցայտնային պայմանները

Հանրութեան պալատում հարդարուած է այն սեղեկութիւնը թէ Գերմանիան առաջ ինչ պայմաններով համաձայնուեց զինադարձի, Սանթ Բիդանթիների լրակատար յանձնում, դաշտային թղթաթղթների յանձնում, զինացիներին լրակատար յանձնում, խորհրդանշանների ժողովների և աշխարհային յանձնում: 5,000 շուկապարի փութում 4063 յանձնում, 126,836 վազոնի փութում 15,000-ի և 1,328 մուսքը: Այս թուրքը վերաբերում են բոլորին, ինչ յանձնուած էր մինչև փետ. 4-ը, միմյանց անպայման լրակատարութեանը և չէ կցուած այն նիւթերը, որը յանձնուած է մեր Գաղստանից:

Ամերիկական գործ վերադառնում և հայերի միջ

Ձիւնադադարը ստորագրելուց յետոյ 70,000 ամերիկական զօրք են ուղարկուած հայրենիք անգլիական նաւերով:

Նայ, Այն ժամանակ կը վերանայ հայկական իրեքդեմիստիկ վաճառքը, հայ ժողովրդի մտքով այժմ կը նուրբուն շինարարական աշխատանքը, կը վերանայ թիւրքապաշտպանական դարձուած իր Ռուսաստանը սկսել էր լուրջ ցանկութեան արտադրելու Գերմանիայի հետ սեպարատ հարաբերութիւն կնքելու:

Բայց հայութեան համախմբուած պիտի լուծուի միութամանակ մի որոշել կարեւորագոյն ազգային պարտքերի հետ—հայ ժողովրդի քաղաքական ազատութեան հետ: Թիւրքապաշտպանական հարցը կը վճարի ամենայն հասանալիութեամբ այն մտքով, որ Թիւրքա-Հայաստանը կը ստանայ պատմութիւն: Վիլսոնը իր բոլոր երեք ճառերի մէջ, որոնք վերաբերում են հայաստանի պայմաններին, պնդել է, որ հայերը Թիւրքիայում պիտի լինեն պատանդային ոգով, թէև առկա մութ կերպով, կրտսերաբանական և պատանդական յայտարարութիւններ են կեղծ յայտնել գործիչների կողմից, ինչպէս Բրիտանը, Ամերիկան, Լոյզ Ջորջը: Այն հանգամանքը, որ պալատի գաշապարով Անգլիան և

Գերմանիայի բողոք երկրագործական գործիների գրումն մասին

Գերմանիայի այն բողոքի համաձայն, որ Գաղստանից գրաւուած երկրագործական գործիները մեծ զնաւն հասցնում Գերմանիայի արդիւնաբերութեանը, այժմ պարզուած է, որ գերմանական միութեանը առաջարկել էր չէզոք երկիրներին գնել յայտնի քանակութեան երկրագործական գործիները արժողութեան քառորդ գնով, 60 միլիոն մարկ արժողութեամբ:

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Կօպիտիւնի ծառայողների համագումար.—Առաջիկայ ապրիլի 1-ին Քիւլմիստ կայանում է Անգլիոյ կօպիտիւնի համագումարը, որը զբաղուած է մի շարք կազմակերպական և անստանալի խնդիրներով:

Հայաստանի մեկնելու արգելի սուրը.—Նկատի ունենալով անգլիական միութային այն կարգադրութիւնը, որ սովի և հիւանդութեանը զարգացումը զէպիլ Հայաստանի զարթոյնների վերադարձը արգելուած է, հայկական պատուիրակութեան նախագահ Մարտ. Յարութիւնսը զիմի և բրիտանական միտային և խնդրել է այդ արգելքը վերացնել Հայաստանի հանրապետութեան բոլոր միութարութիւնների այն պաշտօնեաները վերաբերմամբ, որոնք արձակուրդով կկրկնեն Թիւրքիան և այդ կարգադրութեան հետեւնուող զրկուել վերադառնալու հնարաւորութիւնը: Ինչպէս թէ թոյլ տրուի զէպիլ Հայաստանի մեկնել նաև նրանց, որոնք նոր են հրաւիրուել պաշտօնի: Հասանուելն մաս օրկես այդ թոյլտուութիւնը կատարուի:

Յովի. թուամեանի սօքը Երևանում.—Մարտի 9-ին Երևանում տնտեսուցի է Յովի. թուամեանի ծննդուն 50-ամեակը: Երևան է հրաւիրուել Յովի. թուամեանները:

Հայաստանի վերաբերող գործերը.—Հայկական միութան զիմի կը վրաց կառավարութեանը և խնդրել էր Համակողմանեան հիմնարկութիւններից սալ Հայաստանի տերիտորիային վերաբերող կենտրոնական հիմնարկութիւնների գործերը վիճակաբար ներթիւրքելու արդը: Այդ առթիւ հայկական պատուիրակութեան կրկին զիմու մի հիման վրայ վրաց կառավարութեանը կարգադրել է բաւարարել միութային զիմու:

Հայաստանի ներքին գործերի միութային երկրորդ օգնականը.—Հայկական Նիւշիկանը հրաւիրուած է Հայաստանի Գաղստանից վերադառնալու մէջ իրեն ներքին գործերի միութարի երկրորդ օգնականը ներթիւրքելու է, որ նրան կը յանձնուի վարելու քաղաքային և զինուորային ինքնավարութեանների բաժնի:

Գործադուլի սպառնալիք.—Միլիտները արհեստակցական միութեան գործադիր կոմիտէի քաղաքային վարչութիւնից պահանջել է, որ մինչև այժմ զմարտի միլիտներին յանձնուած և փութարար ցուցանելու ռոճիկները, հակառակ զէպուցի կը զարգացնեն աշխատանքները:

Ֆրանսիան համաձայնել էին յանձնել Հայաստանը Ռուսաստանին, առանձին նշանակութեան շուրհ: Այդ պիտի ժամանակարար, մինչև պատերազմի վերջը զիմու, նրանք որը են այն պատճառով, որ Ռուսաստանը սկսել էր լուրջ ցանկութեան արտադրելու Գերմանիայի հետ սեպարատ հարաբերութիւն կնքելու:

Անգլիայի և Ֆրանսիայի շահերը պահանջում են ստեղծել մի պետութիւն թուրքեր Հայաստանից, այդ պիտի զըն թիւրքերին Անտուրիայի խորքերը և վերջնական հարուած հասցնել պանիսլամիզմի և վերջնական քաղաքական ծրագրիներին: Տեղիկութիւնները, որոնք ստացուել են արաստանմանից, տուած են, որ Գաղստանից պետութիւնների մէջ հասանալիական կարծիք և կառավարական շրջանները լուծու արաստանմանից և արաստանման յայտարարութիւններ են կեղծ յայտնել գործիչների կողմից, ինչպէս Բրիտանը, Ամերիկան, Լոյզ Ջորջը: Այն հանգամանքը, որ պալատի գաշապարով Անգլիան և

Վրաստանի Սանի. ժողովի բացումը.—Մարտի 12-ին, յիւրախառնութեան տարեգրքի օրը, Երևանում է Վրաստանի Սանիտարի ժողովը: Եթէ մինչև այդ օրը պատճառն պարտաւոր չլինի վերանորոգող Ապիտակ զանկնը, որոշուած է առաջին նիստը կայացնել պետական թատրոնում:

Ս. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը.—Գերասան Յովի. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը լուրջացած լինելով, Հայոց Գրաստարարական Ընկ. որոշել է առաջիկայ կիրակի, մարտի 9-ին, Արաստական թատրոնում կազմակերպել յոբելեանական ներկայացում:

Գաղստանի օգնութեան սուրը.—Գաղստանի Գաղստանական բաժնատուների կառավարիչ Ս. Մ. Բուկուշինի քաղաքային վարչութեանը ներկայացրած դիմումագրերը երևում է, որ 300-ը վերադառնալու 30,000-ի չափ քաղստաններ, որոնց հարկաւոր է անհրաժեշտ օգութիւն հասցնել, բայց միլիոններ բացակայում են: Գաղստանները գտնուած են ծանր կացութեան մէջ և ստանալու են դիմումներ յայտնել: Այս առթիւ քաղաքային վարչութեանը յանձնարարել է վարչութեան անգամ Մասալ-

կրկին, որ նա քաղստաններին պետական օգնութիւն ցույց տալու հարցը քանակութիւն վարի ներքին գործերի միութարի հետ: Արաստանի 15-րդ վերացում է վրաց երկաթուղու բոլոր արտոնութիւններն ունեցող ամսերը բացի Ա. լրակալից, որից օգտուելու են զինուորականները, այն էլ սանիտարական շահով:

Աւստրիայի համար.—ժողովրդական դպրոցների ուսուցիչների հասանելքը 1918 թ. ուժեղի համար վրաց կառավարութիւնը յատկացրել է 1,312,363 ու:

Երեմ վիլիսոն ռուբլի.—Լեւոնականները միութեան կառավարութեանը վրաց կառավարութիւնը որոշել է որպէս 2 միլիոն ու, որից կէս միլիոնը Անգլիոյ կառավարութեանը, իսկ 2 և կէս միլիոնը Քերեքի կառավարութեանը շահուած:

Գործի գործառնները.—Վրաց կառավարութիւնը որոշել է Գործի գործառնները յանձնել տեղական գաղտնական զինուորային վարչութեանը:

Օգնակցութիւն.—Վրաց կառավարութիւնը յարգել է Վասիլ Օգնակցութիւնը (Յովիանիստան) միջնորդութիւնը իր ազգանունը Իււսինիէ վերանունուելու մասին:

Վրաստանի Սանի. ժողովի բացումը.—Մարտի 12-ին, յիւրախառնութեան տարեգրքի օրը, Երևանում է Վրաստանի Սանիտարի ժողովը: Եթէ մինչև այդ օրը պատճառն պարտաւոր չլինի վերանորոգող Ապիտակ զանկնը, որոշուած է առաջին նիստը կայացնել պետական թատրոնում:

Ս. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը.—Գերասան Յովի. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը լուրջացած լինելով, Հայոց Գրաստարարական Ընկ. որոշել է առաջիկայ կիրակի, մարտի 9-ին, Արաստական թատրոնում կազմակերպել յոբելեանական ներկայացում:

Գաղստանի օգնութեան սուրը.—Գաղստանի Գաղստանական բաժնատուների կառավարիչ Ս. Մ. Բուկուշինի քաղաքային վարչութեանը ներկայացրած դիմումագրերը երևում է, որ 300-ը վերադառնալու 30,000-ի չափ քաղստաններ, որոնց հարկաւոր է անհրաժեշտ օգութիւն հասցնել, բայց միլիոններ բացակայում են: Գաղստանները գտնուած են ծանր կացութեան մէջ և ստանալու են դիմումներ յայտնել: Այս առթիւ քաղաքային վարչութեանը յանձնարարել է վարչութեան անգամ Մասալ-

կրկին, որ նա քաղստաններին պետական օգնութիւն ցույց տալու հարցը քանակութիւն վարի ներքին գործերի միութարի հետ: Արաստանի 15-րդ վերացում է վրաց երկաթուղու բոլոր արտոնութիւններն ունեցող ամսերը բացի Ա. լրակալից, որից օգտուելու են զինուորականները, այն էլ սանիտարական շահով:

Աւստրիայի համար.—ժողովրդական դպրոցների ուսուցիչների հասանելքը 1918 թ. ուժեղի համար վրաց կառավարութիւնը յատկացրել է 1,312,363 ու:

Երեմ վիլիսոն ռուբլի.—Լեւոնականները միութեան կառավարութեանը վրաց կառավարութիւնը որոշել է որպէս 2 միլիոն ու, որից կէս միլիոնը Անգլիոյ կառավարութեանը, իսկ 2 և կէս միլիոնը Քերեքի կառավարութեանը շահուած:

Գործի գործառնները.—Վրաց կառավարութիւնը որոշել է Գործի գործառնները յանձնել տեղական գաղտնական զինուորային վարչութեանը:

Օգնակցութիւն.—Վրաց կառավարութիւնը յարգել է Վասիլ Օգնակցութիւնը (Յովիանիստան) միջնորդութիւնը իր ազգանունը Իււսինիէ վերանունուելու մասին:

Վրաստանի Սանի. ժողովի բացումը.—Մարտի 12-ին, յիւրախառնութեան տարեգրքի օրը, Երևանում է Վրաստանի Սանիտարի ժողովը: Եթէ մինչև այդ օրը պատճառն պարտաւոր չլինի վերանորոգող Ապիտակ զանկնը, որոշուած է առաջին նիստը կայացնել պետական թատրոնում:

Ս. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը.—Գերասան Յովի. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը լուրջացած լինելով, Հայոց Գրաստարարական Ընկ. որոշել է առաջիկայ կիրակի, մարտի 9-ին, Արաստական թատրոնում կազմակերպել յոբելեանական ներկայացում:

Գաղստանի օգնութեան սուրը.—Գաղստանի Գաղստանական բաժնատուների կառավարիչ Ս. Մ. Բուկուշինի քաղաքային վարչութեանը ներկայացրած դիմումագրերը երևում է, որ 300-ը վերադառնալու 30,000-ի չափ քաղստաններ, որոնց հարկաւոր է անհրաժեշտ օգութիւն հասցնել, բայց միլիոններ բացակայում են: Գաղստանները գտնուած են ծանր կացութեան մէջ և ստանալու են դիմումներ յայտնել: Այս առթիւ քաղաքային վարչութեանը յանձնարարել է վարչութեան անգամ Մասալ-

կրկին, որ նա քաղստաններին պետական օգնութիւն ցույց տալու հարցը քանակութիւն վարի ներքին գործերի միութարի հետ: Արաստանի 15-րդ վերացում է վրաց երկաթուղու բոլոր արտոնութիւններն ունեցող ամսերը բացի Ա. լրակալից, որից օգտուելու են զինուորականները, այն էլ սանիտարական շահով:

Աւստրիայի համար.—ժողովրդական դպրոցների ուսուցիչների հասանելքը 1918 թ. ուժեղի համար վրաց կառավարութիւնը յատկացրել է 1,312,363 ու:

Երեմ վիլիսոն ռուբլի.—Լեւոնականները միութեան կառավարութեանը վրաց կառավարութիւնը որոշել է որպէս 2 միլիոն ու, որից կէս միլիոնը Անգլիոյ կառավարութեանը, իսկ 2 և կէս միլիոնը Քերեքի կառավարութեանը շահուած:

Գործի գործառնները.—Վրաց կառավարութիւնը որոշել է Գործի գործառնները յանձնել տեղական գաղտնական զինուորային վարչութեանը:

Վրաստանի Սանի. ժողովի բացումը.—Մարտի 12-ին, յիւրախառնութեան տարեգրքի օրը, Երևանում է Վրաստանի Սանիտարի ժողովը: Եթէ մինչև այդ օրը պատճառն պարտաւոր չլինի վերանորոգող Ապիտակ զանկնը, որոշուած է առաջին նիստը կայացնել պետական թատրոնում:

Ս. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը.—Գերասան Յովի. Արեւիկայի բեմական գործունէութեան 35-ամեակը լուրջացած լինելով, Հայոց Գրաստարարական Ընկ. որոշել է առաջիկայ կիրակի, մարտի 9-ին, Արաստական թատրոնում կազմակերպել յոբելեանական ներկայացում:

Գաղստանի օգնութեան սուրը.—Գաղստանի Գաղստանական բաժնատուների կառավարիչ Ս. Մ. Բուկուշինի քաղաքային վարչութեանը ներկայացրած դիմումագրերը երևում է, որ 300-ը վերադառնալու 30,000-ի չափ քաղստաններ, որոնց հարկաւոր է անհրաժեշտ օգութիւն հասցնել, բայց միլիոններ բացակայում են: Գաղստանները գտնուած են ծանր կացութեան մէջ և ստանալու են դիմումներ յայտնել: Այս առթիւ քաղաքային վարչութեանը յանձնարարել է վարչութեան անգամ Մասալ-

կրկին, որ նա քաղստաններին պետական օգնութիւն

